

Vrienden van het Natres Museum

Een nieuw Museumseizoen

Op 16 april II. is ons museum weer geopend voor het nieuwe (zomer)seizoen. Ook nu is door onze medewerkers, met ondersteuning van de Drumfanfare van ons Korps, een nieuw thema opgezet. Het betreft de militaire muziek waarin ons Korps ook zijn partijtje meeblaast... letterlijk en figuurlijk.

De vitrines met de permanente tentoonstelling worden regelmatig op inhoud gecontroleerd en soms opnieuw ingericht. Dit komt mede door de voortdurende schenkingen van donateurs en bezoekers. Plotseling zie je hun gezichten bij bezoeken oplichten. Zo in de stijl van "oh, ik heb nog wat op zolder of in de kelderbox dat jullie kunnen gebruiken". Altijd welkom bij de leden van de museumcommissie.

De thematentoonstelling is geopend, na een korte toespraak van de voorzitter van onze historische verzameling en een knip in het lint door kolonel De Wit, C-OTCMAN. Hij liet de knip in het lint eveneens vergezeld gaan van een enkel woord en de wens voor een succesvolle tentoonstelling en een groot bezoekersaantal.

Een thematentoonstelling van dit onderwerp vraagt natuurlijk ondersteuning van onze Drumfanfare Natres. En die was dan ook present, daarbij brachten zij mooi, ja, bijzonder mooi weer mee. Hun kunnen bleek uit de vrolijke klanken die over de (helaas weinige) genodigden werden uitgestrooid. Na de rondgang over de tentoonstelling werd een concert aangeboden.

De tentoonstelling laat een schutter uit

1907 zien. Compleet met hoorn, gereed om de taptoe te blazen. Hiermee symbolisch aangevend dat de schutterijen in dat jaar werden opgeheven om in de mobilisatie van 1914 als vrijwillige landstorm terug te keren. Ook de mobilisatie van 1939-1940 krijgt aandacht. De huidige tijd wordt weergegeven – met een grote verscheidenheid aan uniformen die thans gevoerd worden – in een combootje. Tal van foto's en memorabilia geven inzicht in de relatie militaire muziek en nationale reserve. Bij de rondgang gaf de Korpscommandant, kolonel Pastoor, de uitvoerders een compliment dat zeker verdiend was.

Het was al met al een merkwaardig weekend. De dag voor de opening – 15 april – was het 56 jaar geleden dat de Nationale Reserve werd opgericht. Op vrijdag 16 april was er in de avonduren een saamhorigheidsmaaltijd voor (oud) officieren en (oud)onderofficieren van ons Korps met als belangrijke gast de C-OPCO, generaal-majoor Noordzij. En op de zaterdag en zondag – 17 en 18 april – waren er de nationale museumdagen. Voor ons zeer succesvol want op zaterdag bezochten 950 bezoekers ons en op de zondag waren er 1150 geteld. Dat terwijl er per jaar gemiddeld zo'n 3.000 bezoekers zijn. Zoiets geeft ons als Stichting Historische Verzameling van ons Korps een goed gevoel. Nu is het wachten op nieuwe donateurs en bent u als lezer van dit stuk van harte uitgenodigd voor een bezoek. Zeker meer dan de moeite waard!

A. Kok, luitenant-kolonel b.d.
voorzitter.

In dit nummer:

Een nieuw museum-
seizoen 1

Drumfanfare
Actueel 2

Onze burens in het
Museumpark
C. Het Infanterie-
museum 2

Militaire Muziek 4

Drumfanfare Actueel

*.... "te bekijken
en beluisteren
in ons eigen
museum" ...*

Het jaar 2003 zit erop. Voor 2004 staan weer leuke en interessante optredens op het programma van de Drumfanfare Korps Nationale Reserve (DFKN). Het leek ons een leuk idee om vanaf het eerste nummer (nr. 12) van het jaar 2004 van deze nieuwsbrief een column te plaatsen over het reilen en zeilen bij het eigen orkest van het korps.

Een orkest dat sinds 16 april 2004 ook is te bekijken en beluisteren in ons eigen Natres Museum op het ISK Harskamp. Sinds die datum kunt u de thematentoonstelling over "Muziek bij de Natres en haar voorgangers" bekijken. Hier leert u het orkest waarover ik iets wil vertellen, beter kennen.

Graag wil ik mij, als schrijver van deze column even aan u voorstellen. Mijn naam is Erwin Voorhaar en ik ben al ruim 8 jaar bij de Drumfanfare als bespeler van de bugel (in de rang van Korporaal 1 - Muzikant). Sinds 2001 maak ik ook deel uit van het bestuur van de Stichting Historische Verzameling Korps Nationale Reserve. In die hoedanigheid heb ik o.a. een beleidsplan voor het museum geschreven. In het burgerleven ben ik archiefbeheerder bij het Commissariaat voor de Media in Hilversum, waar ik ook woon.

Voor het orkest is het jaar 2003 een succesvol jaar geweest. Het voert nu te ver om het hele jaar langs te lopen, maar we kunnen niet om de hoogtepunten heen: Denemarken (waar we hebben deelgenomen aan een taptoe in Aabenraa), het 5 mei defilé bij Z.K.H. Prins Bernhard in Wageningen (waarbij we weer uitgebreid op televisie te zien waren), de Vierdaagse van Nijmegen... een Vierdaagse die zo de boeken in

kan want wat was het warm.... En natuurlijk blijven de optredens voor onze eigen Natres ook hoogtepunten!

In 2003 kwamen weer enkele nieuwe muzikanten (o.a. op bugel en slagwerk) het orkest versterken. In 2004 hopen we nog een aantal plaatsen in het orkest te kunnen bezetten. Daar gaat het alleen maar beter door klinken!

Het afgelopen jaar liet ook een groei zien in optredens voor andere onderdelen van Defensie. Vlak voor het einde van het jaar werden we nog ingezet voor een grote beëdiging van geneeskundig personeel op de Korporaal van Oudheusdenkazerne in Hilversum. Ons orkest springt graag in als er even geen ander orkest beschikbaar is, ook al moeten onze muzikanten soms hun eigen werk ruilen of vakantie uren opnemen.

Het jaar werd op 20 december j.l. afgesloten met een geslaagd donateursconcert in een iets te kleine zaal in Bergschenhoek. Altijd even wennen aan het publiek en de ruimte waar men moet spelen, maar de DFKN speelt daar meestal letterlijk goed op in!

Deze eerste column geeft nog een wat ruim overzicht van onze activiteiten, maar vanaf de volgende nieuwsbrieven kunt u hier lezen hoe het de muzikanten vergaat tijdens de optredens. Ik denk dat we de oude slogan "de Drumfanfare laat weer van zich horen" voor deze stukjes maar eens uit de kast moeten halen. Luistert (leest...) u met ons mee? en komt u kijken en luisteren in het museum?

Kpl 1 Erwin Voorhaar

*..... springt graag
in....ook al moeten
onze muzikanten
hun eigen werk
ruilen of vakantie
uren opnemen*

Onze burenen in het Museumpark C. Het Infanteriemuseum

In Nieuwsbrief nummer 10 besteedden we aandacht aan de Stichting tot behoud van Smalspoormaterieel. Onder meer werd vermeld: "Een locomotiefremise stond nog op het ISK. Deze is in gedeelten verplaatst naar het Museum-

park en zal eendaags herbouwd worden." De vrijwilligers van het Smalspoor en de Genie hebben ervoor gezorgd, dat het gebouw er inmiddels staat. Wel zal de afwerking nog enige tijd in beslag nemen.

In Nieuwsbrief nummer 11 richtten we onze blikken op het Museum Infanterie Schietkamp Harskamp en nu is het Infanterie Museum, gebouw 120, aan de beurt.

In dit museum vinden we documenten, foto's en voorwerpen van opgeheven en actieve regimenten en van de voormalige School Reserve Officieren Infanterie, de SROI.

Tot het Infanterie Museum behoort ook een gedeelte van gebouw 125, met daarin de collecties van het Regiment Wielrijders en van de Nederlandse Stichting voor Modelfiguren. Verder wordt deze ruimte gebruikt voor wisseltentoonstellingen.

Nadat de bezoeker gebouw 120 is binnengegaan ziet hij meteen de volgende inleiding:

Wat is het Infanterie Museum?

In 1994 is het Infanterie Museum opgericht als onderkomen voor de vier te ruste gelegde Regimenten Infanterie, te weten Chassé, Menno van Coehoorn, Johan Willem Friso en Oranje Gelderland.

Om meer te voldoen aan de naam geeft het museum nu een beeld van de geschiedenis van de Infanterie vanaf plm. 1568.

Naast de vier genoemde Regimenten geschiedt dit aan de hand van kleine presentaties, te weten de Regimenten Garde Fuseliers Prinses Irene, de Garde Grenadiers en Jagers, de Limburgse Jagers, de Stoottroepen, Van Heutz, het heropgerichte Johan Willem Friso en het Korps Commandotroepen.

Het voert te ver om van alle presentaties iets te zeggen. Daarom een keuze.

Een van de eerste collecties, die we tegenkomen, is die van het opgeheven Regiment Menno van Coehoorn. De naamgever, Menno van Coehoorn, leefde in de 17^e eeuw. Het meest bekend is hij geworden als vestingbouwkundige.

Hij versterkte de vestingen Nijmegen, Zwolle, Breda, Grave en vele andere Nederlandse steden.

Menno, baron van Coehoorn (1641-1704) voerde in 1703 de naar hem genoemde Coehoornmortieren in. Dit waren kleine mortieren voor granaten van 16 pond ijzer (13 cm) en een voor granaten van 8 pond ijzer (10 cm).

Zij wogen respectievelijk 75 pond (35,19 kg) en 50 pond (23,46 kg) en wierpen onder 45 graden met driekwart en een half pond lading de granaat op 700 en 500 passen. In gebruik tot in de negentiende eeuw.

Was ook in het voormalige Nederlands-Indië in de bewapening.

Het wapen was op een houten voetstuk gemonteerd en kon door twee man vervoerd worden.

Tegenwoordig dient het kleine Coehoornmortier een vreedzaam doel: reddingsmaatschappijen gebruiken het om hulplijnen te kunnen schieten naar schepen in nood, een zogenaamde "whipper".

Het vierde Depot Infanterie bestond voorheen uit de Regimenten Menno van Coehoorn en Chassé. De militairen waren gelegerd in de Tapijnkazerne te Maastricht.

Tapijn was vestingbouwkundige. Hij sneuvelde in 1579 tijdens de verdediging van Maastricht tegen de hertog van Parma. In de kazerne bevindt zich een gedenkteken voor Luitenant-Generaal Dibbets, bevelhebber van de Vesting Maastricht tijdens de omwenteling van 1830 (Belgische Opstand). Aan hem is het te danken, dat Maastricht Nederlands bleef.

We blijven nog even in de hoofdstad van Limburg, alleen niet langer bij gebeurtenissen uit de 19^e eeuw en daarvoor, maar uit de 20^e eeuw.

Daar stonden we dan met een klein groepje rond onze gids, een vriendelijke, magere man. Het was middag en het woei onaangenaam hard. Het gebied lag er kil en onaandoenlijk bij, maar volgens onze gids viel er genoeg te beleven. Hij ging ons voor.

Wij struikelden opgetogen achter hem aan, zelden hadden wij zo verwachtingsvol uitgekeken naar....

U begrijpt het al, dit zijn niet mijn eigen woorden. Bovenstaande regels stonden in het verhaal "Excursie" in NRC-Handelsblad. Frits Abrahams brengt daarin verslag uit van een zoektocht naar spinnen en spinnenwebben.

En wij, recruten van Menno van Coehoorn, struikelden ook wij opgetogen achter onze gids aan?

Zeker wel; tijdens een nachtoefening waadde onze pelotonscommandant onversaagd voor ons uit door het ijskoude water van het riviertje de Jeker bij Maastricht. Wij volgden zonder aarzelen. Ook toen gold al: goed voorbeeld doet goed volgen.

De bezoeker, die verder loopt door het museum, ziet dat dienst doen buiten Europa iets is van nu en van voorheen.

Exposities zijn gewijd aan de Krijgsmacht in Nieuw-Guinea, Suriname en Libanon.

Niet alleen in de gebouwen, maar ook tussen de bomen van het uitgestrekte Museumpark

Chassé

Menno van Coehoorn

Johan Willem Friso

Oranje Gelderland

Prinses Irene

Garde Grenadiers

Garde Jagers

Limburgse Jagers

Stoottroepen

Van Heutz

Commandotroepen

MUSEUM KORPS NATIONALE RESERVE

Vrienden van het Natres Museum

Redactie Nieuwsbrief:

Correspondentieadres:
Museum Natres,
ISK Harskamp,
MPC 41 C,
Postbus 9,
6732 ZG Harskamp.

Bezoekadres:
Otterloseweg 5, 6732 BR Harskamp.

Telefoonnr. 0318—454126 of 454124

E-mail (tijdelijk):
a.dorrestijn@chello.nl

DOOR VRIJWILLIGE INZET WEERBAAR

valt veel te beleven.

Een groot deel van het jaar staan infanterievoertuigen buiten. Tijdens het Nationaal Museumweekend op 17 en 18 april 2004 werd een buitententoonstelling gehouden rond de DAF YP 408.

Dit voor zijn tijd zeer moderne acht-wielig pantservoertuig van de KL vervoerde bijna 25 jaar lang de infanterie.

In 1964 werden de eerste pantserwagens van dit type in gebruik genomen. In totaal werden er 750 afgeleverd in verschillende uitvoeringen.

Ze deden dienst tot 1989.

Tot vreugde van de bezoekers van het Museumpark werd de mogelijkheid geboden mee te rijden in de voertuigen.

Bovendien reden de treinen van het Smalspoor. Deze vervoerden de enthousiaste liefhebbers van railtransport van het ene museum naar het andere.

Mocht uw nieuwsgierigheid zijn gewekt: het Infanterie Museum is geopend van maandag t/m vrijdag van 13.00 uur tot 16.00 uur.

Kap drs. C. Kuip

Militaire Muziek

Van sommige zaken wordt wel beweerd dat ze “zo oud zijn als de wereld bestaat”. Dit gaat misschien niet helemaal op voor militaire muziek. Alhoewel... er wordt al vroeg melding gemaakt van muziek die diende voor het geven van signalen en berichten. Zie daarvoor één van de eerste bijbelboeken Numeri, hoofdstuk 10. Kunnen we zeggen dat de militaire muziek daar uiteindelijk vanaf stamt?

Op dit moment kunnen we zeggen dat militaire muziek onmisbaar is bij gelegenheden als commando-overdrachten, beëdigingen, erwachten, etc. Een ceremoniële taak dus. Daarnaast is er ook een representatieve functie. Denk aan taptoes, begeleiding bij marsen en het geven van z.g. “goodwill” concerten. De militaire muziekkorpsen zijn samengesteld uit professionele krachten, afgestudeerd en met diploma conservatorium. Maar het begin was anders. Hierna in grote lijnen taak en functie van de militaire muziek.

Muziekinstrumenten speelden aanvankelijk een belangrijke rol bij verplaatsing van de troepen en bij de gevechten. Om bepaalde opdrachten te geven aan de troepen werd gebruik gemaakt van signalen gegeven door middel van de trompet en trom. Handig was als je de signalen van de vijand kende. Niet alleen om wat je bij het horen te wachten stond, maar ook om deze voor misleiding te gebruiken. Tijdens de opleiding maakte men ook gebruik van signalen. Er waren signalen die gebruikt werden bij algemene opdrachten (kazernediensdiensten b.v.) en bij het uitvoeren van bepaalde taken (krijgsverrichtingen). Bij deze signalen bestonden ook vaak teksten, door militairen of burgers gemaakt en waarvan sommige hun “netheid” enigszins overschreden. Het grappige is dat signalen nog steeds bestaan binnen de KL, zij het niet langer zo uitgebreid als vroeger. Er wordt alleen nog sporadisch gebruik van gemaakt.

Verwant aan de signaalfunctie is de ceremoniële taak. In de huidige tijd een van de belangrijkste functies. We moeten hierbij denken aan het optreden bij beëdigingen, commando-overdrachten, militaire begrafenissen, staatsbezoeken van buitenlandse staatshoofden, muzikale omlijsting bij bezoeken van leden van het Koninklijk Huis, de opening van de Staten-Generaal op de derde dinsdag van september en niet te vergeten 5 mei Wageningen!

Niet onbelangrijk was lange tijd het bieden van amusement aan de manschappen. Vooral in de lege uren op de kazerne werd vaak door commandanten een groep muzikanten ingezet om de “heeren (dames kende men nog niet!) door middel van muziek op te vroolijken”. Het vermaak tegenwoordig is van andere aard. Luisteren naar MP3 muziek, computerspelletjes en kijken naar DVD's. Eventueel soms nog een pilsje, maar de sigaret is intussen ook uit.

Heel belangrijk voor de relatie krijgsmacht-maatschappij zijn de representatieve optredens van de militaire muzikanten. Vooral de laatste jaren worden die steeds belangrijker. Te denken valt hierbij aan de goodwill concerten. In mijn vorige woonplaats Woudenberg kwam elk jaar de Luchtmachtkapel namens de vliegbasis Soesterberg een spetterende uitvoering geven, waarna jets en heli's weer een jaar lang zonder morren van de bevolking “rustig” konden oefenen. Tot slot heeft het militaire orkestgebeuren een positief effect op de burgerblaasorkesten. Diverse militaire beroepsmusici zijn als instructeur verbonden aan een plaatselijk blaasorkest. Op deze wijze een steentje bijdragend aan het niveau en de professionaliteit van deze orkesten.

De huidige Drumfanfare stamt niet uit de tijd dat er met trompet “signalen” werden gegeven op het slagveld. Toch zijn er bij de Nationale Reserve vrijwel vanaf het begin in heel Nederland tamboerkorpsen geweest. Voornamelijk voor ceremoniële taken en waarbij de nadruk lag op werving van nieuwe vrijwilligers.

Sgt 1 A. Dorrestijn